

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда
„ 17” лютого 2020 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з

Географія з методикою викладання

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

014 Середня освіта (Географія)

(освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»)
на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання у 2020 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”
Протокол № 1 від „ 17” лютого 2020 р.

Івано-Франківськ — 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «Географія з методикою викладання» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія) (освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)») при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2020 році.

Програма містить основні питання з географії та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Визначення, призначення карти та класифікація картографічних моделей та картографічних творів. Елементи карти. Способи та прийоми орієнтування на місцевості за допомогою карт та компаса. Математичні основи карт. Сучасні уявлення про форму та розміри Землі. Картографічні проекції. Координатні системи. Картографічні умовні позначення. Призначення і застосування карт.

Добовий і річний рухи Землі та їх географічні наслідки. Внутрішня будова Землі та історія її розвитку. Типи земної кори. Теорія літосферних плит. Основні типи тектонічних структур материків. Основні форми рельєфу суходолу. Генетичні типи рельєфу. Закономірності розподілу планетарного рельєфу Землі. Закономірності та причини розподілу температур приземного шару повітря у просторі земної кулі. Зонально-регіональні закономірності розподілу атмосферного тиску у просторі земної кулі. Типи вітрів. Загальна циркуляція атмосфери. Повітряні маси і атмосферні фронти. Кліматичні пояси. Гідросфера. Світовий кругообіг води. Розподіл вод гідросфери. Географічна оболонка Землі, її склад, межі, будова. Основні закономірності географічної оболонки.

Гіпсометрія і орографія найбільших форм поверхні України. Тектонічна будова території України. Морфоструктурний та морфоскульптурний рельєф України. Розподіл сонячної радіації та радіаційного балансу у межах території України. Розподіл середньомісячних температур у межах території України. Розподіл середньорічної кількості опадів та зволоження у межах території України. Загальні риси річкової системи України. Поширення озер і боліт у межах території України. Ґрунтовий покрив території України. Рослинний покрив і тваринний світ території України. Зміна основних компонентів природного середовища під впливом діяльності людини на території України. Природоохоронні території. Заповідники і національні природні парки. Фізико-географічне районування України. Природні комплекси Східноєвропейської

рівнини. Геоморфологічне районування Українських Карпат. Особливості рельєфу окремих геоморфологічних районів. Поверхневі і підземні води Українських Карпат. Загальна фізико-географічна характеристика Кримських гір. Природні комплекси Чорного та Азовського морів.

Природні умови Світового океану. Загальна фізико-географічна характеристика материків. Фізико-географічне районування материків.

Формування сучасної території України. Етнічні землі та державна територія України: проблема невідповідності. Особливості сучасного ЕГП і ПГП України. Адміністративно-територіальний устрій України: формування, стан і перспективи реформування. Внесок С. Рудницького в розвиток вітчизняної суспільної географії. Внесок В. Кубійовича в розвиток вітчизняної суспільної географії. Демографічні процеси в Україні і світі в ХХ ст. Сучасна демографічна ситуація в Україні. Демографічна політика в Україні. Історико-географічні аспекти формування міської мережі в період 19-20 ст. Основні підходи до класифікації міст (за чисельністю населення, за функціями, за генетичною ознакою). Рівень урбанізації в регіонах України: причини і тенденції. Сільське розселення: зміст поняття "село", територіальний розподіл сільського населення по Україні. Соціальні проблеми сільського населення. Географія розселення населення в Україні. Системи розселення. Внутрішні міграції населення в Україні: передумови і головні напрямки. Зовнішні міграції населення України. Головні тенденції зміни етнічного складу населення України в ХХ ст. Географія Східної діаспори і Західної діаспори. Географія найбільших релігійних конфесій України. Зайнятість і безробіття у різних регіонах України: сучасний стан і проблеми вирішення. Соціальна структура населення України: проблеми трансформації на сучасному етапі. Географія соціальних негараздів в Україні.

Природно-ресурсний потенціал України. Географія та перспективи розвитку ПЕК України. Металургійний комплекс України. Машинобудівний комплекс України. Хіміко-індустріальний комплекс України. Лісопромисловий і будівельний комплекси України. Комплекс галузей легкої промисловості України. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Транспортний комплекс України. Зовнішньоекономічні зв'язки України. Рекреаційно-туристичний потенціал України. Основні підходи та принципи економіко-географічного районування України. Основні підходи та принципи суспільно-географічного районування України.

Сучасна політична карта світу. Демографічний вибух та його вплив на статеву вікову структуру населення у різних країнах світу. Етнічний і релігійний склад та географія населення світу. Розвиток і географія світового процесу урбанізації. Тенденції світових міграційних процесів та розселення населення. Етапи формування світової системи господарства. Міжнародна економічна інтеграція. Секторальна структура економіки. Вплив НТР на галузеву структуру. Вплив НТР на територіальну організацію світового виробництва. Як змінювався паливно-енергетичний баланс світу? Які чи події явища впливали на цей процес? Тенденції змін у металургійному виробництві. Які виробничі особливості та галузева структура сучасного машинобудування світу? Охарактеризуйте географію вирощування зернових культур у світі. Охарактеризуйте

те значення і місце транспорту в світовому господарстві, особливості та перспективи розвитку окремих видів транспорту.

Особливості ЕГП регіонів світу та окремих держав. Природно-ресурсний потенціал регіонів світу та окремих держав. Міжнародна спеціалізація і особливості територіальної організації промисловості регіонів світу та окремих держав. Географія сільського господарства регіонів світу та окремих держав. Головні зміни у транспортному комплексі світу.

Економіко-географічна характеристика регіонів та окремих держав (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. / В. В. Безуглий. - К. : Академія, 2007. - 703 с.
2. Білецький М. І. Соціальна географія: навч.-метод. посібник / М. І. Білецький, І. В. Ванда, Л. І. Котик. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. - 164 с.
3. Божок, А. П. Картографія: підручник / А. П. Божок, А. М. Молочко, В. І. Остроух; під ред. А. П. Божок. - К: Вид.-полігр. центр "Київський університет", 2008. - 271 с.
4. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібн. для самостійної роботи студентів / М. Р. Влах, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. — 120 с.
5. Географія : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / Й. Р. Гілецький, Р. Р. Сливка, Я. Д. Атаманюк, Р. Д. Чобан. — Харків : Вид-во «Ранок», 2017. — 208 с.
6. Геологія з основами геоморфології: підручник для екологічних і географічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Г. І. Рудько, О. М. Адаменко, О. В. Чепіжко, М. Д. Крочак. - Чернівці : Букрек, 2010. - 400 с.
7. Гілецький Й. Р. Географія: Довідник / Й. Р. Гілецький, Р. Р. Сливка. - Харків: Ранок, 2008. - 476 с.
8. Гудзеляк І. Географія населення: Навчальний посібник. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. - 126 с.
9. Гуцуляк В. М. Ландшафтознавство: Теорія і практика Навчальний посібник. - Чернівці: Книги - XXI, 2008. - 168 с.
10. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України / Мирослав Степанович Дністрянський - Львів, 2006. - 490 с.
11. Дудка І. Г. Ландшафтознавство: практикум / Дудка І. Г. К.: КНТ, 2015.

12. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Посібник / Я.І. Жупанський. – К., 2006. – 275 с.
13. Іванов Є. А. Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України. / Г. І. Рудько, Є. А. Іванов, І. П. Ковальчук. – Київ–Чернівці: Букрек, 2019. – Т. 1. – 464 с.
14. Іванов Є. А. Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України. / Г. І. Рудько, Є. А. Іванов, І. П. Ковальчук. – Київ–Чернівці: Букрек, 2019. – Т. 2. – 376 с.
15. Кілінська К.Й. Фізична географія Карпато-Подільського регіону України: навч.-метод. посібник / Клавдія Кілінська; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці: ЧНУ, 2011. - 231 с.
16. Книш М. М. Глобальні проблеми людства: навчальний посібник./ Книш М. М., Котик Л. І.- Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015.
17. Костів Л. Я Фізична географія материків і океанів. Африка : навч.-метод. посібник / Л. Я. Костів. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 184 с.
18. Книш М. М. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія): навч. посіб. / М. М. Книш, О. І. Мамчур ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.- 367 с.
19. Кобернік С.Г. Географія материків і океанів / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко.– К.: Навчальна книга, 2007.
20. Кобернік С.Г. Географія. Довідник + тести / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко.– К.: Абетка, 2017.-644 с.
21. Корнус О. Г. Історична географія : навчальний посібник / О. Г. Корнус ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. – 156 с.
22. Король О.Д. Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл. — Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018. – 512 с.
23. Кузик С. П., Мамчур О. І., Ванда І. В.. Географія світового господарства : навч. посібник / . – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. – 312 с.
24. Лозинський В. В., Андрейчук Ю.М. Картографо-топографічний словник-довідник [Текст] : навч. посіб. / В. В. Лозинський, Ю. М. Андрейчук ; за науковою редакцією професора І. П. Ковальчука. — Київ ; Львів : НУБІП Україна ; ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. — 256 с.
25. Маринич О. М. Фізична географія України: підручник/ О.М.Маринич, П.Г.Шищенко. - 3-тє вид., стер. - К. : Знання, 2006. - 511 с.
- 26.Мащенко О.М. Загальне землезнавство.Навчальний посібник. – Полтава: ПДПУ, 2010.- 73 с.
27. Методи геоморфологічних досліджень : навч. посібник / Галина Байрак. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018.
28. Мезенцева Н.І. Економічна та соціальна географія України. Регіональна частина: Електронний підручник. – К., 2008. – 141 с.
- 29.Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства Курс лекцій для студентів

- географічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. - Київ - Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2002. - 184 с.
30. Немець Л. М., Сільченко Ю. Ю., Вірченко П. А. Економічна і соціальна географія України. Навчальний посібник. – Харків, 2014. – 265 с.
31. Новий Довідник. Географія. / Л. Пасенко., М. Сорока., С. Капіруліна., Н. Бескова., Л. Паламарчук. – К.: Казка, 2008.
32. Олійник Я. Б. Загальне землезнавство: підручник / Я. Б. Олійник, Р. П. Федорищак, П. Г. Шищенко. - К. : Заня-Прес, 2008. - 342 с.
33. Олійник Я. Б., Степаненко А.В. Вступ до соціальної географії: Навч.посіб. / Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко – К., 2000. – 203 с.
34. Олійник Я.Б. Загальне землезнавство: підручник / Олійник Я.Б., Федорищак Р.П., Шищенко П.Г. – К.: Знання-Прес, 2008. – 342 с.
35. Основи геоморфології: навчальний посібник/ уклад. О. І. Ситник, Д. О. Панкратенкова. - Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2016.-166 с.
36. Панасенко Б.Д. Фізична географія материків та океанів Навчальний посібник. В 2 ч. Вінниця: ГПАНІС, 2001. - 410 с
37. Пестушко В.Ю. Загальна географія / В.Ю. Пестушко, Уварова Г.Ш. – К.: Генеза, 2006.
38. Пістун М.Д. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект/ М.Д. Пістун, К.В. Мезенцев, В.О. Тьорло. – К., 2004.
39. Природничо-географічне моделювання : підручник / В.М. Самойленко, І.О. Діброва. – Київ : Ніка-Центр, 2019. – 320 с.
40. Свинко Й. М., Сивий М. Я. Геологія: Підручник // Й. М . Свинко, М. Я. Сивий — К.: Либідь, 2003. — 480 с.
41. Соціальна географія: підручник/ за ред. Л.Немець та К.Мезенцева. – Київ: Фенікс, 2019. – 304 с.
42. Стадник О. Географія: Комплексне видання / О.Г. Стадник.- Літера, 2017.- 416 ст.
43. Стельмах, О. Р. Геоморфологія та четвертинна геологія : конспект лекцій / О. Р. Стельмах. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. - 122 с.
44. Стецюк В.В., Ковальчук І.П. Основи геоморфології Навчальний посібник. - Київ: Вища школа, 2005. - 495 с.
45. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст: Навчально-методичний посібник / О.Л. Дронова, С.П. Запотоцький. - К., 2018. - 214 с
46. Топографічне картографування. Навчальний посібник / Л.М.Даценко, О.С.Гончаренко. - Київ.: 2019. - 88 с.
47. Топографія з основами геодезії: підручник / А.П. Божок, В.Д. Барановський, В.В. Білоус [та ін.]; за ред. А.П. Божок, А.М. Молочка. – К.: Вид.-полігр. Центр “Київський університет”, 2009. – 304 с.
48. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії / Олександр Григорович Топчієв. - Одеса: Астропринт, 2001. – 559 с.
49. Топчієв О.Г. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навчальний посібник / Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. – Херсон: Олді-плюс, 2015 – 372с.

50. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видав-ництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
51. Фізична географія світу: Конспект лекцій. Вип. 2 / М-во освіти і науки України, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; Уклад. Л.А. Савранчук. - Чернівці : Рута, 2006. - 36 с.
52. Філоненко Ю. М. Геологія: навчальний посібник / Ю.М. Філоненко, О.А. Бездухов. - Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2012.
53. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії / Олег Іванович Шаблій. – Львів: Вид. центр ЛНУ, 2003. – 444 с.
54. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії / Олег Іванович Шаблій. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка., 2001. – 744 с.
55. Шевченко Р. Ю. Картографія: Електронний підручник / Шевченко Роман Юрійович. — К.: ЦНМВ «Кий», 2015. — 230 с.
56. Шевчук Л.Т. Соціальна географія: Навч. посібн. / Л.Т. Шевчук. – К.: Знання, 2007. – 349 с.
57. Шищенко П.Г. Фізична географія України / П.Г. Шищенко, Н.В. Муніч. – К.: Зодіак ЕКО, ВД «Освіта», 2011.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.